

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

KAAVOITUSKATSAUS

08/2026

KAAVOITUSKATSAUS 08/2026

Sisällys

1. JOHDANTO
2. MAAKUNTAKAAVOITUS
3. YLEISKAAVOITUS
4. ASEMAKAAVOITUS
5. RANTA-ASEMAKAAVAT
6. LÄHIAIKOINA KÄYNNISTYVIÄ TAI AKTIVOITUVIA HANKKEITA
7. HANGON KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

1. JOHDANTO

Maankäyttö- ja rakennuslaki muuttui vuoden 2025 alussa kahdeksi eri laiksi: Alueidenkäyttölainsäädänti ja Rakentamislainsäädänti. Kuitenkin lakien voimaan tullessa vireillä olleet asiat käsitellään loppuun silloin voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

AKL 7 §: Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on kysynnän sitä edellyttäessä liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävydestä.

Edellytys kaavoituskatsauksen laatimiseen vähintään kerran vuodessa on nyt Alueidenkäyttölain 7 §:ssä. Sisällöltään se sama. Tässä siis kaavoituskatsaus, joka kuvaa tilannetta heinäkuun lopulla 2026.

Koverharin ja Lappohjan alueen yleiskaava palautui prosessiin, kun Helsingin hallinto-oikeus kumosi kaavan hyväksymispäätöksen, eikä KHO antanut asiassa valituslupaa. Tällä hetkellä alueella jatketaan kuitenkin asemakaavoituksia ja laadittu yleiskaava toimii kaupungin visiona ja strategisena tavoiteasetteluna.

Mannerheimintien kolmen tontin asemakaavamuutos saatiin hyväksyttyä. Tiilitehtaantien asemakaavanmuutoksen valmisteluvaiheen vuorovaikutusmateriaali oli nähtävillä ja korttelien 814-815 & 819-823 kaavamuutoksesta järjestettiin lähivaikutusalueen asukkaille ja toimijoille suunnattu keskustelutilaisuus keväällä 2026. Ns. Esplanaadi 107 asemakaavan muutos eteni ehdotusvaiheeseen.

Maankäyttöpoliittisen ohjelma valmistelu jatkuu ja päättäjille suunnattu maankäyttöpoliittinen iltakoulu järjestetään elokuussa 2026.

Tämä kaavoituskatsaus kuvaa tilannetta heinäkuun lopussa 2026.

Lisää tietoa Hangon kaavoituksesta ja maankäytönsuunnittelusta löydät kotisivuilta: [Kaavoitus - Hanko](#)

18.8.2026

Kukka-Maaria Luukkonen,
kaupungeingeodeetti

2. MAAKUNTAKAAVOITUS

Maakuntakaava on kartalla esitetty pitkän aikavälin suunnitelma maakunnan yhdyskuntarakenteesta ja alueidenkäytöstä.

Siinä sovitetaan yhteen valtakunnalliset ja maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Yleispiirteisimpänä kaavana se on ohje kuntien kaavoitukselle ja muulle alueidenkäytön suunnittelulle.

Hyväksytyt maakuntakaavat

Uusimaa-kaava 2050

Uusimaa-kaava 2050 sisältää Helsingin seudun, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavat. Uudenmaan keskenään erilaisten alueiden vahvuudet nousevat esille seutujen vaihekaavoissa Kokonaisuus kattaa koko

Uudenmaan 26 kunnan alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta, jolle on tehty erillinen maakuntakaava. Länsi-Uudellamaalla tärkeitä teemoja ovat muun muassa sujuva liikenne,

ainutlaatuinen miljöö sekä matkailun ja vapaa-ajan toimintojen kehittäminen. Seutujen kaavojen taustavisiona toimii

rakennesuunnitelma, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Suunnitelma kattaa koko Uudenmaan ja siinä esitetään kokonaiskuva maakunnan aluerakenteesta vuonna 2050.

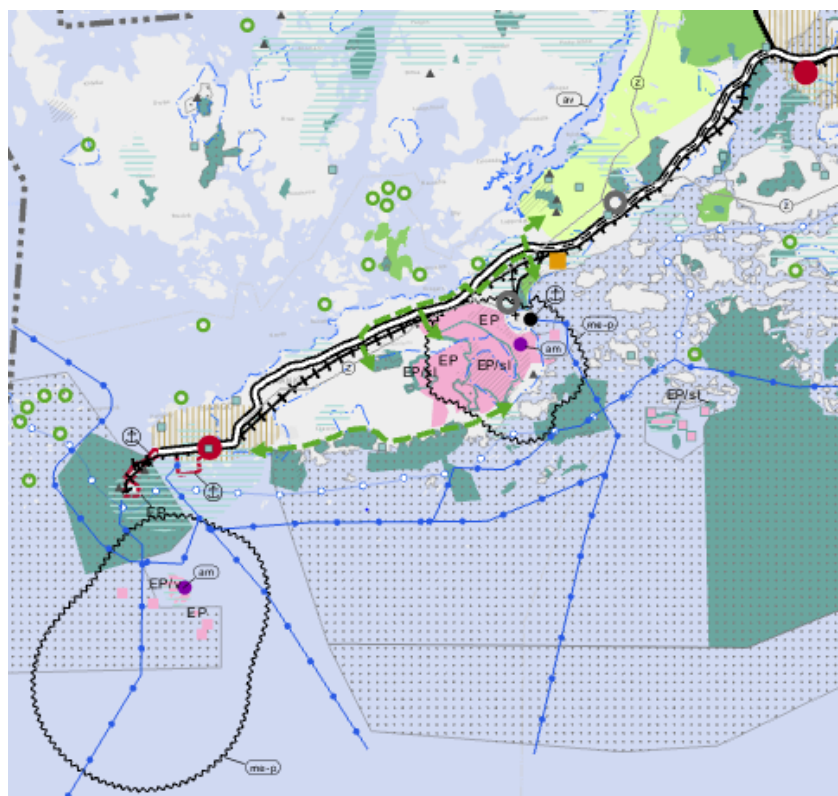
Tullessaan voimaan Uusimaa-kaava kumosi alueen kaikki voimassa olevat ja lainvoimaiset maakuntakaavat. Poikkeuksena voimaan jäi Uudenmaan 4. vaihekaavan tuulivoimaratkaisu, jossa osoitetaan Itäiselle Uudellemaalle neljä tuulivoimatuotantoon soveltuvaa aluetta. Lisäksi oikeuskäsittelyn myötä Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan kaupan ratkaisu eroaa muista vaihemaakuntakaavoista.

Uusimaa-kaavan 2050 kokonaisuus on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023.

Lisätietoja Uudenmaan aluesuunnittelusta:

<https://uudenmaanliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/>

3. YLEISKAAVOITUS

Hyväksytyt yleiskaavat

Koverharin ja Lappohjan alueen yleiskaava

Alue käsittää ranta-alueen Lappohjan taajamasta Koverharin satamaan, ulottuu jonkun verran Viskontien eteläpuolelle ja noudattelee Koverhagin Kartanontietä ohjoisessa. Alue on kooltaan n. 14,3 km².

Kaavoituksen tavoitteena on järjestää alueen käyttö ja rakentaminen niin, että sillä tuetaan ja vahvistetaan sataman toimintaedellytyksiä ja satamaan liittyvien toimintojen sijoittumista alueelle.

Koverharin ja Lappohjan alueen yleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.12.2024. Asiasta jätettiin kaksi valitusta ja hallinto-oikeus kumosi valtuuston hyväksymispäätöksen. Sen näkemyksen mukaan kaavaehdotus olisi pitänyt asettaa uudelleen nähtäville. Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt kaupungille valituslupaa.

4. ASEMAKAAVOITUS

Hyväksytyt asemakaavat

Asemakaavan muutos Mannerheimintie 10, 12 ja 14

Suunnittelualue sijaitsee noin 1,5 km Hangon keskustasta. Alue käsittää kolmen kiinteistön lisäksi tien ja tonttien väliset puistoalueet ja on pinta-alaltaan noin 1,19 ha.

Suunnittelualueen kaavoituksella oli tavoitteena ratkaista tien ja tonttien väliin jäävien puistoalueiden käyttö sekä rakennusten suojelutarve jatkossa.

Asemakaavan muutos hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.3.2026 ja se on tullut voimaan 21.5.2026

Pitkäkadun eteläreunan linja-autopysäkin asemakaavan muutos

Alue sijaitsee 5. kaupunginosassa, Pitkäkadun eteläreunassa, asemanlaiturin länsipuolella. Kaava-alue käsittää Pitkäkadun eteläreunaan, asemalaiturin länsipuolelle toteutetun linja-autopysäkin sekä muut katusuunnitelmassa esitetyt alueet. Alue on rautatiealuetta ja pinta-alaltaan noin 800 m².

Asemakaavan muutoksen tavoitteena oli muuttaa noin 115 metrin matkalta rautatiealuetta katualueeksi sekä sijoittaa alueelle linja-autopysäkki.

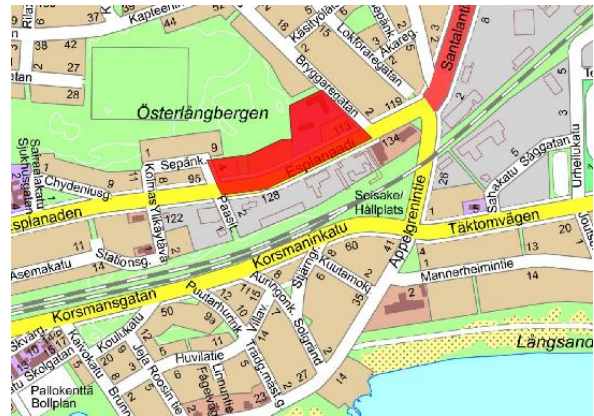
Asemakaavan muutos hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.3.2026 ja se on tullut voimaan 21.5.2026.

Työn alla olevat asemakaavat

Esplanaadi 107 asemakaavan muutos

Kaava-alue sijaitsee Hangon kantakaupungissa, lähellä Hango Pohjoisen rautatieasemaa. Alue on pinta-alaltaan noin 3 ha. Etelässä alue rajautuu Esplanaadiin, idässä Panimokatuun, pohjoisessa puistoalueeseen ja lännessä Paasitiehen.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on ratkaista Esplanaadi 107:n sekä rakentumattoman korttelialueen käyttötarkoitus uudelleen. Lähtökohtana on, että kaavoituksella edistetään Esplanaadi 107:n myynti- ja kehittämisedellytyksiä.

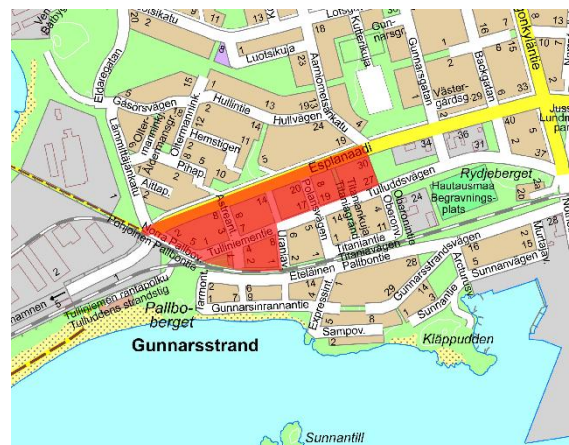

Kaavaehdotus on nähtävillä 10.8.-16.9.2026.

Kortteleiden 814-815 & 819-823 asemakaavan muutos

Kaava-alue sijaitsee Gunnarsinrannan lähellä, 8. kaupunginosassa. Alue rajautuu etelässä junarataan ja Tulliniementiehen, idässä viheralueeseen ja Uraniantiehen, pohjoisessa Esplanaadiin sekä lännessä Pohjoiseen Pallbontiehen. Alue on pinta-alaltaan noin 6,9 ha.

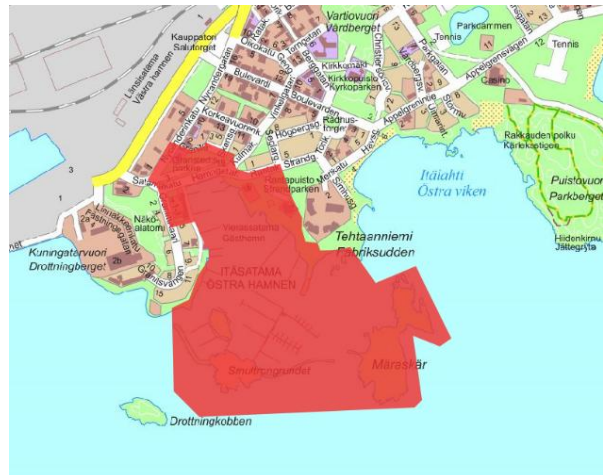
Asemakaavan muutoksen tavoitteena on arvioida kortteleiden 814-815 ja 819-823 kiinteistöjaotuksen toimivuutta, täydennysrakentamismahdollisuuksia sekä rakennussuojelutarvetta. Samalla päivitetään vuoden 1953 asemakaava sekä tarkastellaan puisto- ja katualueiden käyttötarkoitusta.

Asemakaavan muutos on tullut vireille 9.4.2026. Alueen asukkaille järjestettiin vuorovaikutustilaisuus toukokuussa 2026.

Itäsataman asemakaavan muutos

Suunnittelualue sijaitsee kantakaupungissa, noin 0,5 km rautatieasemalta. Alue käsittää Hangon Itäsataman, Makasiinirakennuksien alueen, sekä Itäsatamaa mereltä rajaavat saaret Smultrongundetin ja Märaskärin eli Hangon Portin. Alue on pinta-alaltaan noin 38 ha. Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on yhteensovittaa kaava-alueen eri käyttötarpeet ja osin ristiriitaiset toiminnot sekä mahdollistaa alueen kehittyminen osana yhtenäistä satama- ja rantapuistovyöhykettä.

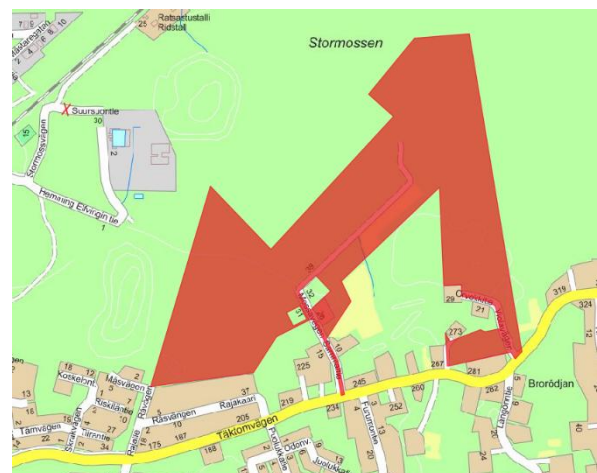

Kaavahanke on aktivoitu ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma on käsitelty ympäristölautakunnassa 7.3.2024.

Sammaltien asemakaava

Maanomistaja on pyytänyt kaupunginhallitusta käynnistämään asemakaavan laatimisen omistamillaan kiinteistöillä Sammaltien varressa Täktomissa.

Tavoitteena on rakentaa korkeatasoinen asuinalue, jota palvelevat monipuoliset harrastemahdollisuudet niin aikuisille kuin lapsille. Uuden asuinalueen on tarkoitus tukeutua hevostilaan ja alueella jo olevaan toimintaan. Tavoitteena on muodostaa alueesta yhtenäinen kokonaisuus. Talojen läheisyyteen rakennetaan yhteistä oleskelu- ja puistoaluetta. Tavoitteena on, että jokainen asuintontti rajoittuu puistoon tai metsään.

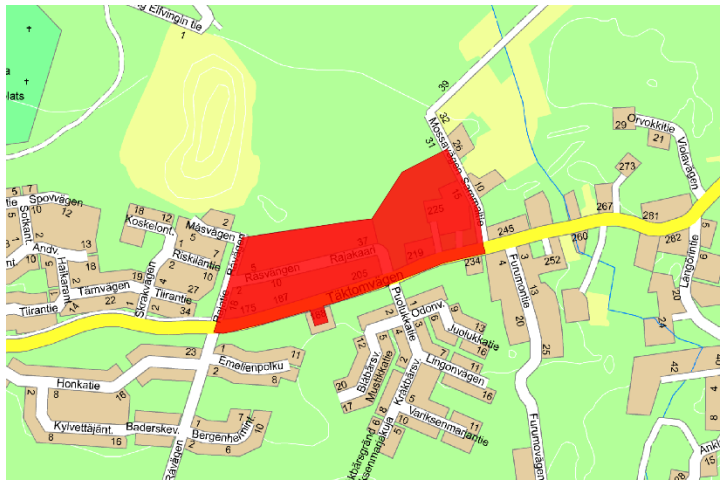

Kaava-aluetta on laajennettu ja se käsittää nyt kaupungin omistamien maiden lisäksi kolmen yksityisen maanomistajan alueita. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus arvioida, onko kaavoituksen jatkamiselle perusteita.

Rajakaari I

Asemakaavoitus koskee Täktomin kylän kiinteistöjä Rajatien, Täktomintien ja Sammaltien välisellä alueella, osan Täktomintiestä, sekä hautausmaa-alueen Täktomintien pohjoispuolella.

Rajakaaren alueella on tiivis kiinteistöjaotus, mutta ei asemakaavaa. Ympäristölautakunta ei ole voinut kaikissa tapauksissa tehdä myönteisiä suunnittelutarveratkaisuja ja onkin edellyttänyt, että alueen kaavoitukseen ryhdytään. Rajakaaren asemakaavoitusprosessi etenee omana prosessinaan huolimatta Sammaltien asemakaavan valmisteluvaiheen suunnittelualueen laajentamisesta.

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 5.11. – 7.12.2018. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä: 3.11. – 5.12.2025. Kaavan käsittely jatkuu 2026.

Hangonkyläntien 61-65 asemakaavan muutos

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee kortteleita 935 ja 936 sekä puisto- ja katualuetta. Alue sijaitsee Hangonkyläntien varressa ja sille on tarkoitus laatia asemankaavan muutos, jossa pääasiassa olisi pientalotontteja.

Ekologinen käytävä tulee huomioida kaava-alueen pohjoisosassa. Ajatuksena on laatia kaava siten, että alueella voidaan hyödyntää aurinkoenergiaa ja maalämpöä. Puhumme ns. HINKU-kaavasta.

Kaava on tullut vireille 29.10.2020. Kaavan käsittely jatkuu mahdollisesti uudella rajauksella.

Furumon asemakaava

Suunnittelualue sijaitsee noin 4 km Hangon keskustasta. Alue käsittää kiinteistöjä Täktomintien eteläpuolelta Furumontien lähiympäristössä sekä osan Täktomintiestä. Alue on pinta-alaltaan noin 6,9 ha.

Suunnittelualueelle kohdistuu rakentamispaineita ja siellä on tiheä kiinteistöjaotus. Lisärakentaminen alueelle edellyttää kaavoitusta. Ympäristölautakunta on kokouksessaan 12.6.2012 § 79 kiirehtinyt alueen kaavoituksen käynnistämistä.

Lisärakentamisen mahdollistamisen lisäksi suunnittelualueen kaavoituksen keskeisenä tavoitteena on tukea alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia.

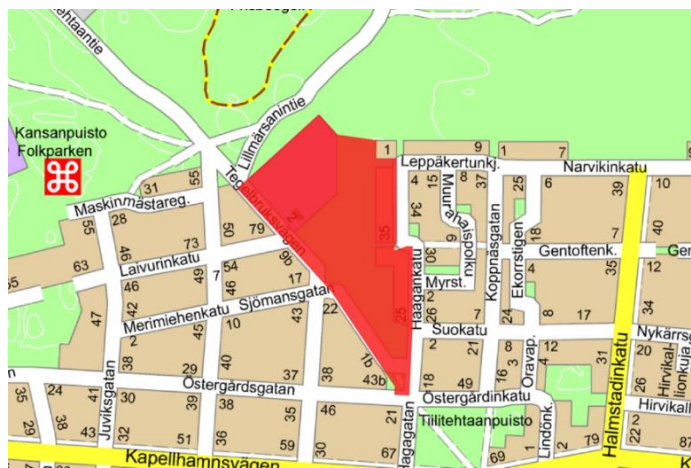

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 25.9. - 24.10.2017. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus arvioida, onko kaavoituksen jatkamiselle perusteita.

Tiilitehtaantien asemakaavan muutos

Suunnittelualue sijaitsee 6. kaupunginosassa. Alueen rajaa lännessä Tiilitehtaantie ja idässä Haagankatu. Pohjoisessa alue rajautuu viheralueeseen. Alue käsittää katualueita, korttelit 632, 636, 639 sekä niiden välisen puistoalueen. Alue on pinta-alaltaan noin 7,3 ha.

Asemakaavan muutoksen päätavoitteena on tiivistää kaupunkirakennetta ja kehittää radan pohjoispuoleista pientaloaluetta suunnittelemalla alueelle pientalotontteja.

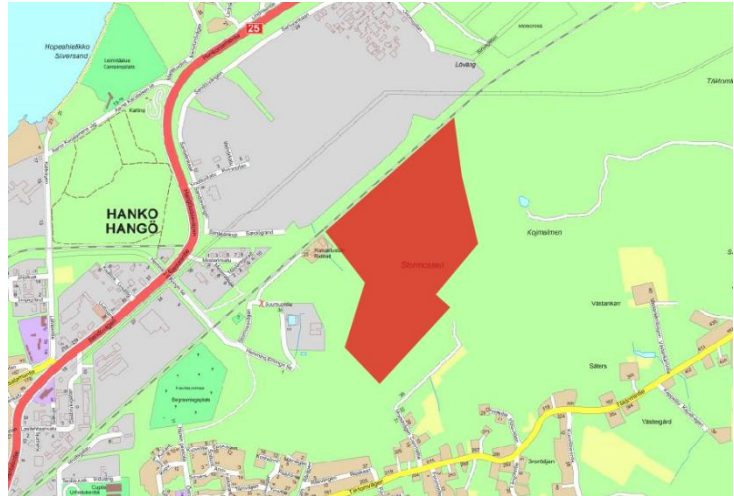

Asemakaavan muutos on tullut vireille 30.5.2024. Valmisteluvaiheen vuorovaikutusmateriaali oli nähtävillä 10.11. - 15.12.2025.

Stormossenin aurinkovoimala

Kaava-alue sijaitsee noin 4 km Hangon keskustasta itään, Stormossenin alueella jäteaseman vieressä. Alueeseen kuuluu osia kiinteistöistä 78-408-18-0, 78-403-2-323 ja 78-403-2-170 ja sen pinta-ala on noin 57 ha.

Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan sijoittuminen alueelle.

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 3.3. – 2.4.2025, jona aikana jätettiin yksi muistutus.

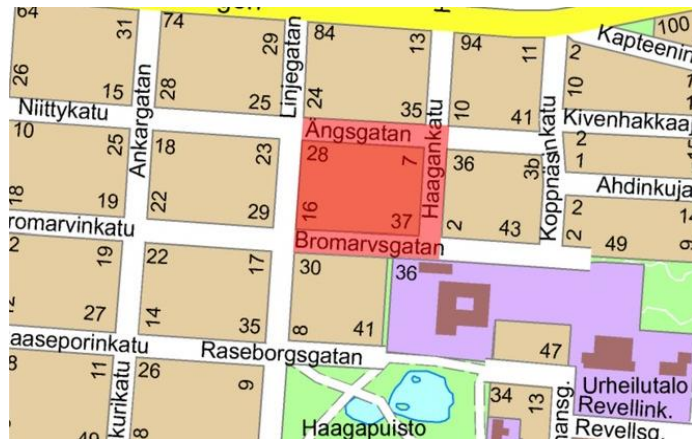
Korttelin 607 asemakaavan muutos

Suunnittelualue sijaitsee kantakaupungissa Esplanaadin pohjoispuolisella pientaloalueella. Alue käsittää korttelin 607 lisäksi myös katualueita Bromarvin-, Niitty- ja Haagankadulta.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 2,7 ha.

Suunnittelualueen kaavoituksella on tavoitteena ajantasaistaa vuoden 1953 asemakaava sekä mahdollistaa kortteleiden tiivistäminen huomioiden jo toteutunut rakentaminen.

Tavoitteena on myös turvata alueen merkitys maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä.

Ympäristölautakunta on käsitellyt osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa kesäkuussa 2018 ja kaavahanke on tullut vireille 30.8.2018.

Juvikinkatu 6

Juvikinkatu 6b

Asemakaavamuutoksella tontin käyttötarkoitus muutetaan rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi (AR). Rakennusoikeus puolittuu samalla nykyisestä. Kerroslukumerkintä muuttuu merkinnäksi II, eli enintään kaksi kerrosta.

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 5.11.– 19.11.2012, jona aikana jätettiin yksi muistutus.

Ratakatu 5

Suunnittelualue sijaitsee Hangon keskustassa noin 260 m Hangon rautatieasemalta, Ratakadun ja Nycanderinkadun välissä. Alue käsittää Ratakadulla 5:ssä olevan vanhan ”Teletalon” kiinteistön (78-2-227-2) ja sen koillispuolella olevat kaksi pientä kiinteistöä; 78-2-5-78, 78-2-5-80 sekä osan kiinteistöstä 78-2-9901-0. Suunnittelualue on pinta-alaltaan noin 2510 m²

Kaavamuutoksen tavoitteena on muuttaa kiinteistön 227:2 nykyinen käyttötarkoitus ja asemakaavamerkintä Y (yleisten rakennusten korttelialue) sellaiseksi, joka mahdollistaisi asumista ja liiketoimintaa, esim. ALK, yhdistettyjen liike- ja asuinkerrostalojen korttelialue.

Asemakaavan muutos on tullut vireille 5.3.2026

Lappohjan taajaman ranta-alueiden asemakaava ja asemakaavan muutos.

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee osaa Lappohjan taajamasta. Alueen kaavoituksella on tavoitteena lisätä Lappohjan taajaman vetovoimaa, ottaa huomioon ja hyödyntää alueen luontoarvot sekä kiinnittää erityistä huomiota rantojen monipuoliseen käyttöön ja vapaaseen käytettävyyteen.

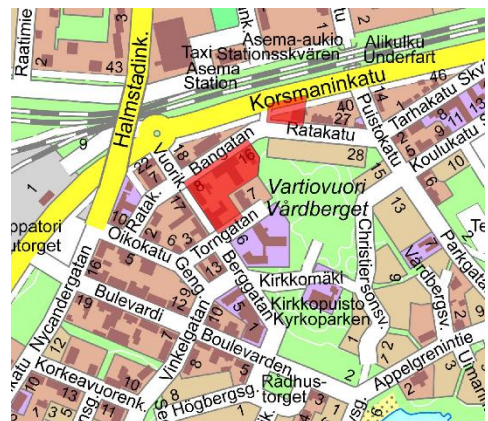

Ympäristölautakunta on käynnistänyt kaavahankkeen uudelleen 11.6.2026

Vuorikatu-Ratakatu

Suunnittelualue käsittää Hangon keskustassa korttelin 209 kiinteistöt 78-2-209-3, 78-2-209-4, 78-2-209-5, 78-2-209-6 ja 78-2-209-8 sekä korttelin 211 kiinteistön 78-2-211-4. Suunnittelualueen pinta-ala on 10100 m².

Asemakaavamuutoksen ensisijaisena tavoitteena on mahdollistaa ja uudistaa alueen rakennuskantaa 3-4 kerroksiseksi. Samalla uudistetaan ja modernisoidaan kaupunkikuvaa. Tehokkaampi maankäyttö vahvistaa keskusta-alueen ytimen profiilia kaupunkirakenteessa.

Kaupunginhallitus asetti kaavahankkeen vireille 15.6.2026

Ranta-asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 6.5.2025. Päätöksestä jätettiin Helsingin hallinto-oikeuteen valitus, johon kaupunginhallitus on antanut vastineen 20.04.2026.

Työn alla olevia ranta-asemakaavoja

Breidablickin ranta-asemakaava

Ranta-asemakaavan tavoitteena on osoittaa rakennusoikeutta alueen toiminnan laajentamista ja kehittämistä leiritoimintaa varten. Uusi rakentaminen osoitetaan aiemman asutuksen yhteyteen.

Kaava-alue käsittää kiinteistöt Breidablick sommarhem 78-403-2-190 ja Breidablick 78-403-2-272 Hangon Täktomissa. Kaava-alueen pinta-ala on n. 25 ha ja sen rantaviiva n. 1,06 km. Alueen lopullinen pinta-ala määritetään suunnittelun aikana riippuen kaavaan osoitettavan rakentamisen sijainnista ranta-alueella. Kaava-alue käsittää kiinteistöjen kaikki rannat sekä noin 200-300 metrin syvyisen rantavyöhykkeen. Kiinteistöjen koko alueen mahdollinen sisällyttäminen kaavaan arvioidaan suunnitteluna aikana.

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 9.6.-9.7.2025

6. LÄHIAIKOINA KÄYNNISTYVIÄ TAI AKTIVOITUVIA HANKKEITA

Kaavoitusohjelma 2026 – 2028

Aarniometsän alue

Käyttötarkoitus tarkistetaan, tavoitteena saada lisää pientalotontteja kantakaupunkiin.

Maankaatopaikka

Korttelit 702 ja 703

Pientalotonttien tarjonnan lisääminen kantakaupungissa.

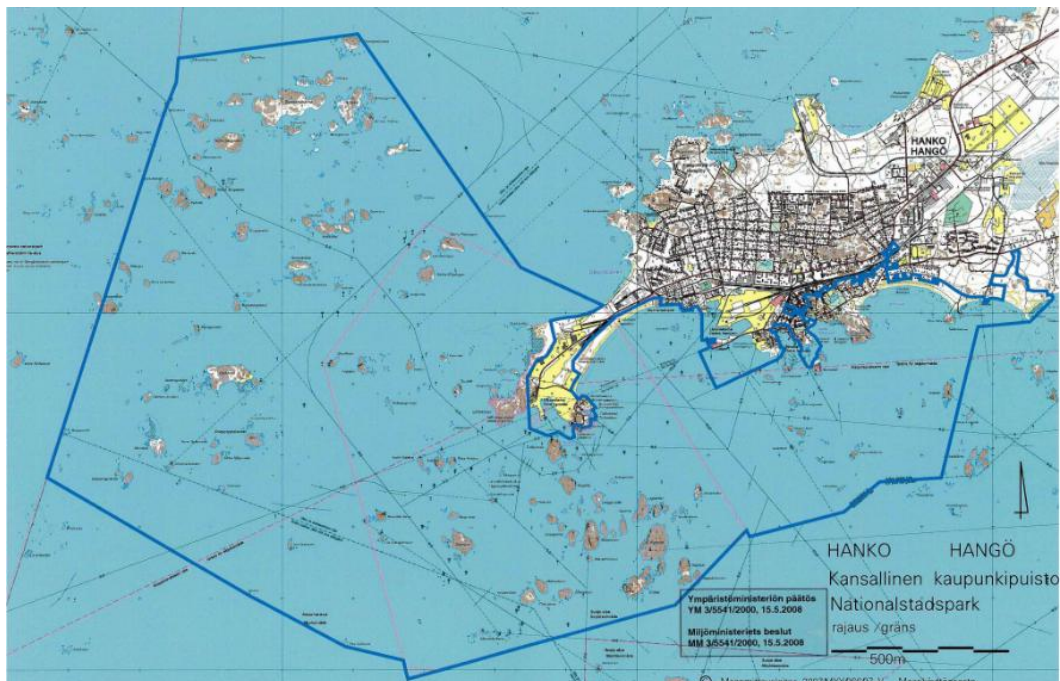
7. HANGON KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

HANGON KANSALLINEN
KAUPUNKIPUISTO
HANGÖ NATIONALSTADSPARK

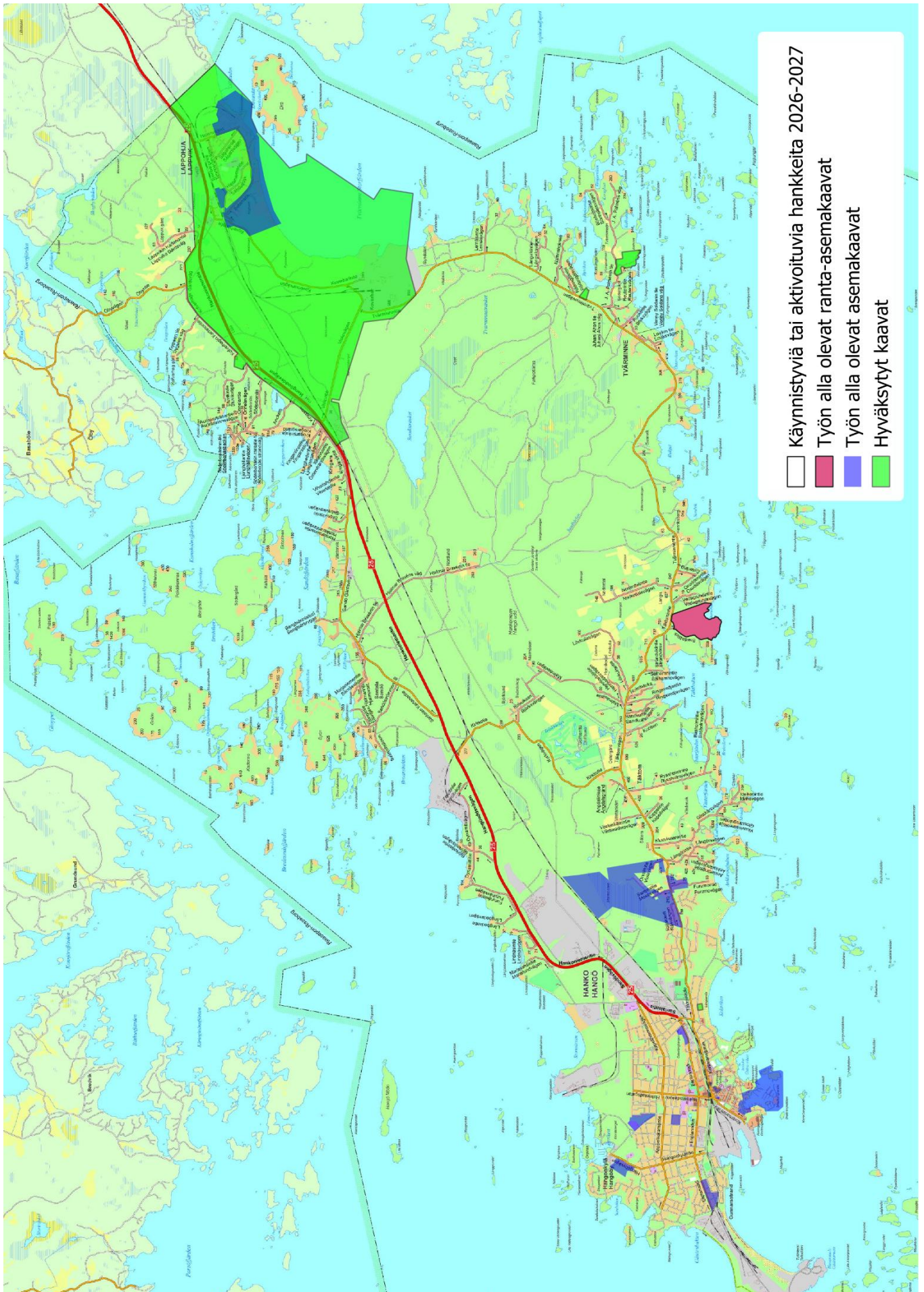
Hangon kansallinen kaupunkipuisto on perustettu ympäristöministeriön päätöksellä 15. toukokuuta 2008. Sen laajuus on n. 6300 ha.

Kansallisen kaupunkipuiston tavoitteena on Hangon ainutlaatuisen kulttuuri- ja luonnonympäristön vaaliminen ja hoitaminen. Hoidon ja käytön tavoitteet ja toimenpiteet on esitetty suunnitelmassa alueittain.

Hoito- ja käyttösuunnitelma hyväksytty 2.7.2021

Kaavoitusprosessin kulku

1.

Aloitusvaihe

Kaavahanke käynnistyy kunnan tai yksityisen aloitteesta

Kartoitetaan kaavan tarve ja tavoitteet. Laaditaan OAS eli osallistumis- ja arviointisuunnitelma, josta selviää mm. suunnittelualue, suunnittelun lähtökohdat, osalliset, osallistumisen järjestäminen sekä perustiedot kaavahankkeesta ja sen valmisteluprosessista.

*Osallisilla mahdollisuus mielipiteisiin

2.

Valmisteluvaihe

Laaditaan tarvittavat selvitykset ja luonnokset

Kaavaan liittyvissä selvityksissä voidaan käsitellä mm. maaperää, kasvillisuutta, kulttuurihistoriaa tai liikennettä. Valmisteluvaiheen vuorovaikutus voidaan hoitaa esim. laatimalla kaavaluonnos/-luonnoksia ja/tai järjestämällä yleisötilaisuus. Aloitusvaiheen mielipiteet käsitellään ja otetaan tarpeen mukaan huomioon jatkosuunnittelussa.

*Osallisilla mahdollisuus mielipiteisiin

3.

Ehdotusvaihe

Virallinen kaavaehdotus asetetaan nähtäville

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville kaupungin kotisivuille sekä tekniseen ja ympäristövirastoon. Tästä kuulutetaan paikallislehdessä ka kotisivuilla. Muistutukset ja lausunnot käsitellään ja niihin laaditaan vastineet. Kaavaehdotukseen tehdään tarvittaessa muutoksia.

*Osallisilla mahdollisuus kirjallisiin muistutuksiin ja lausuntoihin

4.

Hyväksyminen

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksymisestä

Hyväksymispäätöksestä ilmoitetaan erikseen heille, jotka ovat kaavan nähtävillä ollessa sitä erikseen pyytäneet ja antaneet yhteystietonsa muistutuksen tai lausunnon jättämisen yhteydessä. Valitusaika valtuuston päätöksestä on 30 päivää.

Valitusmahdollisuudet hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen

5.

Voimaantulo

Kaava tulee voimaan valitusajan jälkeen mikäli hyväksymispäätöksestä ei valiteta.

Kaava saa lainvoiman 30 vrk:n kuluttua ko. pöytäkirjan nähtäville asettamisesta, mikäli valituksia tai oikaisukehotusta ei ole. Kaava saatetaan voimaan kuulutuksella.

**Osallisia ovat alueen maanomistajat ja asukkaat sekä kaikki ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa ja ne viranomaiset tai yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.*